

שהרי יש לה מחיצות, וקיימא לן מחיצה הנעשית בשבת הוי מחיצה!?

אחר חפצו, יטלטל חוץ לאלפיים אמה על ידי זריקה.

ומפרשינן: גזירה שמא ימשך הוא עצמו אחר חפצו אל מחוץ לתחום.

ומשנינן: אימא, הא דקאמר חייא בר רב "מטלטל אלפים אמה", הכי קאמר:

ואכתי תיקשי לרב הונא: בתוך אלפים — שמוטר אף הוא עצמו להלך בהן — מיהת ליטלטל כי אורחיה [כדרכו]!?

מטלטל בתוך אלפיים אמה בארבע [כלומר: פחות מארבע] אמות בלבד, וחוץ לאלפיים אמה כלל וכלל לא, [ריטב"א]. וראה מה שהוסיף בגאון יעקב.

[וכל שכן על ידי זריקה, רש"י].

ותמהינן: אי הכי היינו דרב הונא!?

ומפרשינן: כיון דאסור הוא — לדעת רב הונא — לטלטל חוץ לאלפיים אמה, אסור ממילא לטלטל אף בתוך אלפיים אמה, משום דהוי כמחיצה המפרדת בין שתי רשויות שהאחת מותרת והאחת אסורה, שנפרצה במלואה למקום האסור לה, שאסור לטלטל ארבע אמות אף ברשות המותרת, ואף שמוקפת היא בשלש מחיצות אחרות גמורות.

ומשנינן: אימא: וכן אמר רבי חייא בר רב!

אמר ליה רב נחמן לרב הונא: לא תיפלוג עליה דשמואל שאמרתי משמו שמטלטל בכולה על ידי זריקה, דהרי תניא כוותיה.

דתניא:

חייא בר רב אמר:

מהלך אלפים אמה, ומטלטל באותן אלפים אמה כדרכו, וחוץ לאלפיים אמה אסור אפילו בזריקה.

הנותן את עירובו ובה לילך ממקום עירובו מ"ב-ב אלפיים אמה, והיה מודד ובא, וכלתה מדרתו בחצי העיר שלא שבת בה, [דלא חשבינן כל העיר כארבע אמות, שהרי לא שבת בה, אלא במקום שכלתה מדרתו שם כלה תחומו], מותר לטלטל בכל העיר כולה [שעירבו בה עירובי חצירות, או ביום טוב שאין צריך עירוב], ובלבד שלא יעבור את התחום ברגליו.

ותמהינן עלה: כמאן סבר חייא בר רב?

ומברייתא זו מוכח כשמואל: שהרי, במאי קאמר הברייתא דמטלטל בכל העיר [שאיין יכול הוא עצמו לבוא לשם, שהיא מחוץ לתחומו]! וכי לאו על ידי זריקה מתוך אלפיים לחוץ לאלפיים אמה! הרי דתניא כוותיה דשמואל.

וכי נאמר דסבר דלא כרב נחמן שמתיר לטלטל בכולה על ידי זריקה, ודלא כרב הונא שאוסר לטלטל בכולה אלא בארבע אמות!?

והרי זה אי אפשר; דממה נפשך, אי גזר שמא ימשך אחר חפצו אפילו בתוך אלפיים ליתסר משום מחיצה הנפרצת במלואה למקום האסור לה. ואי לא גזר שמא ימשך

[גירסת הב"ח: רב הונא אמר לך: לא על

— שהוא מחוץ לתחום — על ידי זריקה מן החצר שלפני הבית לתוכו, ולא גזרינן שמא ימשך.

מאי טעמא?

הואיל ותקרת הבית "חובטת".

כלומר: נראית כיורדת וסותמת, ואיכא היכר ולא ממשך לתוך הבית. שהרי עיניו נותן בתקרה, וסימן הוא לו, ששם כלתה מדתו.

אמר רב הונא בריה דרב נתן: הא דפליגי רב נחמן משמיה דשמואל ורב הונא אי גזרינן שמא ימשך, **כתנאי** דפליגי במשנתנו היא.

דתנן: הוליכוהו נכרים לעיר אחרת, ונתנוהו בדיר או בסהר.

רבן גמליאל ורבי אלעזר בן עזריה אומרים: מהלך את כולה, ואף שלא שבת בה, כיון שאין לו אלא ארבע אמות, הקילו שתהא כולה כארבע אמות בלבד.

ורבי יהושע ורבי עקיבא אומרים: אין לו אלא ארבע אמות בתוכם.

מאי לאו בהכי פליגי: כולי עלמא מודו, שמעיקר הדין כיון שנתנוהו במקום מוקף מחיצות, אף שלא שבת בהם יש לנו לדון כל המקום כארבע אמות, וטעם האוסר משום גזירה הוא, ובהכי פליגי:

רבן גמליאל ורבי אלעזר בן עזריה דאמרו מהלך את כולה, טעמייהו משום **דלא גזרי** הילוך דיר וסחר שיש להם מחיצות, **אטו**

ידי זריקה, אלא **על ידי משיכה**; וכתב רש"י דלא גרסינן לה, וראה הערה¹⁰.

אמר רב הונא: היה מודד ובא, וכלתה מדתו **בחצי חצר,** כיון שלא שבת בה אין לו אלא **חצי חצר** להלך בה, ואסור לצאת לחציה השני.

ותמהינן עלה: **פשיטא,** שהרי כלו אלפים אמה?!

ומשנינן: **אימא,** יש לו חצי חצר להלך בה, כלומר: החידוש הוא, שחצי חצר יש לו.

ותמהינן עלה: **האי נמי פשיטא?!**

ומשנינן: מהו דתימא, ליהוש דילמא אתי לטלטולי [להלך, תוספות בהבנת רש"י] בכולה חצר, קא משמע לן דחצי חצר מותר לו להלך בה.

וכאן חוזרת הגמרא למחלוקת האמוראים דלעיל בעמוד א', אם אסור לזרוק מתוך אלפיים אמה אל מחוץ לאלפיים אמה, משום שמא ימשך:

אמר רב נחמן, שלא גזר לעיל [בעמוד א'] בבקעה שמא ימשך, ומתיר לטלטל חוץ לאלפיים על ידי זריקה:

מודה לי הונא — שאוסר לזרוק מתוך אלפיים אמה אל מחוץ לאלפיים, שמא ימשך — שאם היה מודד ובא, וכלתה מדתו על שפת תקרה, כלומר: שנפרץ כותל הבית ונשארה תקרה בלבד, ובתחילת הבית כלו האלפיים אמה שלו, שעל אף שאסור לו להכנס אל הבית מותר לו לטלטל בכל הבית

דאף לרב הונא על ידי זריקה הוא דאסור, כיון

10. הוסיף רש"י: ומאן דגרס לה הכי קאמר:

הילוך בבקעה שאין לה מחיצות ואין לו בה אלא ארבע אמות.

ואם כן, מדהילוך דיר וסהר אטו הילוך דבקעה לא גזרי, טלטול חוץ לאלפיים אמה על ידי זריקה, אטו הילוך חוץ לאלפיים אמה נמי לא גזרי, [רש"י]¹¹.

והיינו דרב נחמן דלא גזר.

ורבי יהושע ורבי עקיבא, דאומרים: אין לו אלא ארבע אמות, מאי לאו דטעמייהו: דגזרי הילוך דיר וסהר אטו הילוך דבקעה.

ואם כן, מדהילוך אטו הילוך גזרי, טלטול אטו הילוך נמי גזרי, והיינו דרב הונא.

ורחינן: מומאי דכתנאי היא?!

דילמא אליבא דרבן גמליאל ורבי אלעזר בן עזריה יש לחלק בין הגזירות, ולומר:

כי לא גזרי רבן גמליאל ורבי אלעזר בן עזריה הילוך פהר ודיר אטו הילוך בקעה, הני מילי התם דשני מקומות הן שאין דומין זה לזה, שהרי דיר וסהר מוקפין מחיצות, ובקעה אינה מוקפת [רש"י].

אבל טלטול חוץ לאלפיים אמה אטו הילוך חוץ לאלפים אמה, דמקום אחד הוא, הכי נמי דגזרי שמא ימשך אחר הפצו.

ורבי יהושע ורבי עקיבא נמי יש לומר שאין ללמוד מדבריהם לעניננו, ומשום: דמומאי דטעמם משום דגזרי הוא?!

דילמא טעמם משום דפליגי אעיקר מילתייהו דרבן גמליאל ורבי אלעזר בן עזריה דשרו לילך בכולה אף שלא שבת בה, וקא סברי רבי יהושע ורבי עקיבא:

כי אמרינן "כל הבית כולו כארבע אמות דמי", הני מילי היבא דשבת באויר מחיצות מבעוד יום, אבל היבא דלא שבת באויר מחיצות מבעוד יום, לא חשבינן ליה כארבע אמות.

אמר רב:

הלכתא כרבן גמליאל במה שאמר במשנתנו בדיר בפהר ובספינה שמהלך את כולה¹².

ושמואל אמר:

אלא כלפי חוץ, כדרכו או על ידי זריקה. וכתבו עוד: שמצינו נפרצה במלואה למקום האסור לה לחצאין, בפרק כל גגות דף פט. במילתא דרב שם. והמדקדק בדברי רש"י שם בד"ה רב אמר, יראה שחולק על התוספות שם בד"ה רב שכתבו שם כעין שכתבו הכא, ולשיטתם אזלי.

11. ראה מה שתמה הריטב"א מה ענין זה לזה.

12. הא דקאמר רב "הלכתא" כרבן גמליאל

שאת הפציו הוא זורק וגזרינן שמא ימשך אחר הפציו. אבל למשוך חפצים שאינם שלו מחוץ לאלפיים לתוך אלפיים מותר אף לרב הונא, דכיון שאינם שלו לא חיישינן שמא ימשך אחריהם.

והוסיפו התוספות: דכיון דמותר הוא בטלטול חוץ לאלפיים על ידי משיכה אף לרב הונא, אם כן הא דאסר רב הונא לטלטל אף בתוך אלפיים משום מחיצה שנפרצה במלואה למקום האסור לה, היינו נמי דוקא באותו אופן שאסור חוץ לאלפיים. ולפיכך אינו אסור לטלטל

אלא מחלוקת התנאים שבמשנה היא כשהספינה מהלכת, דלרבן גמליאל מהלך את כולה אף בלאו המחיצות, ובזה הוא דקיימא לן כוותיה.

וטעמיה דרבן גמליאל: הואיל וספינה נוטלתו מתחילת ארבע אלו, ומנחתו בסוף ארבע אחרות. "כלומר: כשעוקק את רגלו, קודם שיניחנה הספינה מוציאתו מארבע אמות שלו [שהיו לו בים מתחת הספינה] ונכנס לתוך ארבע אמות אחרות בעל כרחו, והוה ליה כמי שהוציאואהו נכרים חוץ מארבע אמותיו ונתנוהו לתוך ארבע אמות אחרות, שנותנין לו ארבע אמות, וכן לעולם" [לשון רש"י שכתבו לעיקר].

ורבי יהושע ורבי עקיבא פליגי ארבן גמליאל, משום דסבירא להו: דספינה מינח ניחא ומיא הוא דקא ממטו לה [ראה בבא מציעא דף ט:], כלומר: שכשהספינה מהלכת אין היא יוצאת מארבע אמות שבים, לארבע אמות אחרות, אלא לעולם עומדת היא באותן ארבע אמות, והמים שתחתיה נעים ומוליכין אותה. ונמצא שכשמהלך האדם בתוכה יותר מארבע אמות, יוצא הוא מארבע אמותיו, לתוך ארבע אמות אחרות שאינן שלו, [על פי ריטב"א].

ומפרשינן: מאי בינייהו דרבה ורבי זירא?

איכא בינייהו:

א. שנפחתו דופני ספינה ואין לה מחיצות.

הלכתא כרבן גמליאל בספינה שמהלך את כולה, אבל בדיר ופחר, לא קיימא לן כוותיה, ואינו מותר להלך בהן חוץ לארבע אמותיו.

ומפרשינן: דכולי עלמא — בין לרב ובין לשמואל — מיהת, הלכה כרבן גמליאל בספינה ואף לשמואל דלא פסיק כוותיה בדיר וסחר.

וכי מאי טעמא שאני לן בין דיר וסחר לספינה, דבדיר וסחר קיימא לן כרבן גמליאל, ובספינה כרבי עקיבא?!

אמר מפרש רבה:

ספינה שאני, הואיל ושבת באויר מחיצות הספינה מבעוד יום. ולפיכך אף דלא סבירא לן כרבן גמליאל בדיר וסחר, ומשום דלא סבירא לן שיהיה היקף מחיצות שלא שבת בהן כארבע אמות, הכא בספינה ששבת בהן מבעוד יום, קיימא לן שפיר כרבן גמליאל דהוי כארבע אמות¹³.

רבי זירא אמר מפרש:

הא דספינה עדיפא מדיר וסחר, אינו משום היקף מחיצות הספינה, ואדרבה, אפילו לרבן גמליאל אין מועילות מחיצות של ספינה להיות כארבע אמות [ומפרש טעמיה בגמרא, בסמוך], ולפיכך, אם עמדה הספינה לכולי עלמא אסור להלך בה.

פליגי.

13. אבל רבי יהושע ורבי עקיבא סבירא להו, דבספינה אסור, ואף ששבת באויר מחיצותיה

בספינה, היינו משום דרבי יהושע ורבי עקיבא פליגי עליה אף בספינה, וכמו שנתבאר במשנה. ובגמרא לקמן בעמוד א', מפרש, מנין לנו דפליגי. ותוך כדי פירוש הסוגיא יתבאר במה